

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 85 0 Rs 055254 19 Rev
Banjaluka, 06.9.2019. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija, Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice O.N. iz P. koju zastupa punomoćnik S.L., advokat iz D., protiv tuženog „E.L.“ d.o.o. P., koga zastupa punomoćnik I.S., advokat iz B., radi poništenja rješenja o prestanku radnog odnosa i isplate neisplaćenih plata, i pravnoj stvari tuženog „E.L.“ d.o.o. P., kao protivtužitelja (u daljem tekstu: tuženi), protiv tužiteljice O.N. iz P., kao protivtužene (u daljem tekstu: tužiteljica), radi sticanja bez osnova, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Doboju broj: 85 0 Rs 055254 19 Rsž 2 od 20.3.2019. godine, na sjednici održanoj 06.9.2019. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se djelimično usvaja i obje nižestepene presude preinačavaju u dijelu kojim je odlučeno o primarnom i eventualnom tužbenom zahtjevu, tako da se:

Odbija primarni zahtjev tužiteljice, da se poništi rješenje tuženog broj: ... od 04.12.2014. godine i obaveže tuženi da joj uspostavi radno pravni status od 01.5.2015. godine, te da joj isplati naknadu plate, za period od 01.5.2015. do 01.01.2017. godine, u iznosu od 16.437,68 KM, sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom i da izvrši uplatu odgovarajućih, zakonom propisanih, poreza i doprinosa.

Usvaja eventualni tužbeni zahtjev, te obavezuje tuženi da tužiteljici, na ime razlike otpremnine isplati iznos od 901,28 KM i iznos od 2.056,99 KM, na ime razlike plate, za period od 11. mjeseca 2014. godine do maja mjeseca 2015. godine, sve sa zakonskom zateznom kamatom od 01.5.2015. godine, do konačne isplate.

U ostalom dijelu, kojim se osporava odluka o protivtužbenom zahtjevu, revizija se odbija.

Svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Doboju broj: 85 0 Rs 055254 17 Rs 2 od 28.9.2018. godine usvojen je primarni tužbeni zahtjev tužiteljice, te je poništeno, kao nezakonito, rješenje tuženog broj:... od 04.12.2014. godine, i obavezan tuženi da tužiteljici uspostavi radno pravni status od 01.5.2015. godine; da joj isplati dospjele neisplaćene plate, za period od 01.5.2015. do 01.01.2017. godine, u iznosu od 16.437,68 KM, sa pripadajućim zakonskim zateznim kamata: na iznos od 819,52 KM počev od 01.6.2015. godine do isplate, na iznos od 819,52 KM od 01.7.2015. godine do isplate, na iznos od 819,52 KM od 01.8.2015. godine do isplate,

na iznos od 819,52 KM od 01.9.2015. godine do isplate, na iznos od 819,52 KM od 01.10.2015. godine do isplate, na iznos od 819,52 KM od 01.11.2015. godine do isplate, na iznos od 819,52 KM od 01.12.2015. godine do isplate, na iznos od 819,52 KM od 01.01.2016. godine do isplate, na iznos od 823,36 KM od 01.02.2016. godine do isplate, na iznos od 823,36 KM od 01.3.2016. godine do isplate, na iznos od 823,36 KM od 01.4.2016. godine do isplate, na iznos od 823,36 KM od 01.5.2016. godine do isplate, na iznos od 823,36 KM od 01.6.2016. godine do isplate, na iznos od 823,36 KM od 01.7.2016. godine do isplate, na iznos od 823,36 KM od 01.8.2016. godine do isplate, na iznos od 823,36 KM od 01.9.2016. godine do isplate, na iznos od 823,36 KM od 01.10.2016. godine do isplate, na iznos od 823,36 KM od 01.11.2016. godine do isplate, na iznos od 823,36 KM od 01.12.2016. godine do isplate, na iznos od 823,36 KM od 01.01.2017. godine do isplate, kao i da izvrši uplatu poreza i doprinosa po zakonu, te da tužiteljici naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 2.865,00 KM.

Odbijen je eventualni tužbeni zahtjev tužiteljice da se obaveže tuženi da joj na ime razlike otpremnine isplati iznos od 901,28 KM, sa pripadajućim zakonskim zateznim kamatama počev od 01.05.2015. godine, do konačne naplate, te na ime razlike plate za period od 11. mjeseca 2014. godine do maja mjeseca 2015. godine isplati iznos od 2.056,99 KM, sa pripadajućim zakonskim zateznim kamatama počev od 01.05.2015. godine, do konačne naplate,

Trećim stavom izreke prvostepene presude odbijen je protivtužbeni zahtjev tuženog da se obaveže tužiteljica da mu isplati iznose kako slijedi: iznos od 3.917,00 KM, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom od 30.9.2013. godine do isplate, iznos od 3.917,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 05.10.2013. godine do isplate, iznos od 3.917,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 05.11.2013. godine do isplate, iznos od 1.917,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 07.12.2013. godine do isplate, iznos od 2.917,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 18.01.2014. godine do isplate, iznos od 5.917,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 08.02.2014. godine do isplate, iznos od 3.917,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 08.3.2014. godine do isplate, iznos od 3.917,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 05.4.2014. godine do isplate, iznos od 3.917,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 7.5.2014. godine do isplate, iznos od 2.917,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 14.6.2014. godine do isplate, iznos od 3.917,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 11.07.2014. godine do isplate i da mu naknadi troškove postupka.

Presudom Okružnog suda u Doboju broj: 85 0 Rs 055254 19 Rsž 2 od 20.3.2019. godine, žalba tužiteljice je uvažena i pobijana presuda, u dijelu kojim je odlučeno o troškovima postupka, preinačena na način da je dosuđeni iznos troškova postupka od 2.865,00 povećan na iznos od 3.665,00 KM, dok je žalba tuženog odbijena i prvostepena presuda potvrđena, te je obavezan tuženi da tužiteljici, na ime troškova žalbenog postupka, isplati iznos od 351,00 KM.

Blagovremenom revizijom drugostepenu odluku pobija tuženi zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da se revizija dozvoli (i u odnosu na odluku o tužbenom zahtjevu) i usvoji, te preinači osporena presuda tako da se tužbeni zahtjev odbije a usvoji protivtužbeni zahtjev i tužiteljica obaveže da mu naknadi troškove parničnog postupka.

U odgovoru na reviziju tužiteljica osporava njene navode i predlaže da se revizija odbaci u dijelu koji se odnosi na odluku o tužbenom zahtjevu, a odbije u odnosu na odluku o protivtužbenom zahtjevu.

U pogledu dozvoljenosti revizije u odnosu na odluku o tužbenom zahtjevu treba reći slijedeće.

Odredbom člana 237. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - dalje: ZPP), propisano je da revizija nije dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude ne prelazi 30.000,00 KM. Mjerodavna vrijednost predmeta spora za ocjenu prava na reviziju, kada se tužbeni zahtjev ne odnosi na novčani iznos, jeste ona koju je tužitelj označio u tužbi (član 321. stav 2. ZPP), odnosno ona koju je sud brzo i na pogodan način utvrdio najkasnije na pripremnom ročištu, a ako pripremno ročište nije održano onda na glavnoj raspravi, prije početka raspravljanja o glavnoj stvari (član 321. stav 3. ZPP). Kada je tužbeni zahtjev izražen u novcu, kao vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude, uzima se u obzir samo vrijednost glavnog zahtjeva (član 316. stav 2. ZPP). Kamate, ugovorna kazna i ostala sporedna traženja ne uzimaju se u obzir pri određivanju vrijednosti spora ako ne čine glavni zahtjev (stav 3. iste zakonske odredbe).

Predmetna parnica vodi se po dva zahtjeva: zahtjev tužiteljice protiv tuženog i zahtjev tuženog protiv tužiteljice, pa se u ovom slučaju vrijednost spora određuje prema vrijednosti svakog pojedinog zahtjeva, u smislu odredbe člana 318. stav 2. ZPP, jer je protivtužba (član 74. stav 1. ZPP) samostalna tužba koju tuženi (protivtužitelj) podnosi protiv tužitelja (protivtuženog) u parnici koja se protiv njega vodi povodom tužbe. Naime, iz procesne samostalnosti tužbe i protivtužbe, proizlazi da se i pravo na izjavljivanje revizije po tužbi i protivtužbi cijeni zasebno.

U ovom slučaju vrijednost predmeta spora po tužbi označena je iznosom od 7.000,00 KM. Drugostepenom presudom, potvrđena je prvostepena presuda kojom je udovoljeno primarnom zahtjevu iz tužbe pa je poništeno rješenje tuženog, određena radna reintegracija tužiteljice i obavezan tuženi da joj na ime naknade plate isplati ukupan iznos od 16.437,68 KM, na ime glavnog novčanog potraživanja, sa pripadajućom kamatom, čija vrijednost se saglasno naprijed izloženom, ne uzima u obzir pri određivanju vrijednosti predmeta spora, pa tako ni pri određivanju vrijednosti pobijanog dijela presude.

Ni jedan od ovih iznosa ne prelazi vrijednost od 30.000,00 konvertibilnih maraka, pa revizija u odnosu na odluku o tužbenom zahtjevu nije dozvoljena (za razliku od revizije kojom se pobija odluka o protivtužbenom zahtjevu čija visina prelazi 30.000,00 KM).

Međutim, tuženi s pravom traži da se, u smislu odredbe člana 237. stav 3. ZPP revizija dozvoli i u dijelu kojim se pobija odluka o usvajanju zahtjeva iz tužbe. Naime, ispunjeni su uslovi za dozvoljavanje revizije iz člana 237. stav 3. tačka 2. ZPP, jer su shvatanja iznesena u nižestepenim presudama suprotna shvatanju ovog suda, izraženom u ranijim odlukama, u vezi sa primjenom odredbe člana 18, 86. i 137. Zakona o radu - Prečišćeni tekst („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 55/07 u daljem tekstu: ZR).

Zato je revizija u ovom dijelu dozvoljena, a pokazalo se da je i osnovana u tom dijelu.

Predmet spora po tužbi je primarni zahtjev tužiteljice da se poništi rješenje tuženog na osnovu kojeg joj je prestao radni odnos, slijedom čega da se obaveže tuženi da joj uspostavi radnopravni status i da joj isplati naknadu plata za period od 01.5.2015. do 01.01.2017. godine, sa pripadajućom kamatom i da izvrši uplatu zakonom određenih poreza i doprinosa.

U postupku koji je prethodio donošenju pobijane odluke utvrđeno je da je tužiteljica po osnovu Ugovora o radu od 01.01.2011. godine kod tuženog bila u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, sa polovinom radnog vremena, i da je bila raspoređena na poslove zamjenika direktora, šefa računovodstva i komercijalne službe; da je u periodu od 04.6.2013. do 03.12.2014. godine bila na porodiljskom odsustvu; da je od 04.12.2014. do 31.05.2015.

godine bila na bolovanju zbog bolesti; da je rješenjem tuženog od 01.9.2014. godine razrješana funkcije šefa računovodstva i komercijalne službe i da joj je istim rješenjem ponuđeno sklapanje novog ugovora o radu za poslove administrativno-komercijalnog radnika, uz upozorenje da ako ne prihvati zaključenje novog ugovora o radu pod izmjenjenim uslovima, u roku od 30 dana od dana prijema rješenja, da će joj biti otkazan raniji ugovor o radu; da se tužiteljica očitovala na ovo rješenje podneskom od 30.9.2014. godine (ali ga nije pobijala) uz navođenje da tuženi ne može odlučivati o njenom radnopravnom statusu dok se ona nalazi na porodiljskom odsustvu; da je tuženi po isteku porodiljskog odsustva tužiteljice, dana 04.12.2014. godine donio rješenje kojim joj je otkazao ugovor o radu i utvrdio pravo na otpremninu i da joj je radni odnos kod tuženog prestao sa danom 30.4.2015. godine.

Prvostepeni sud je kod ovakvog stanja činjenica udovoljio tužbenom zahtjevu jer je našao da se tužiteljici, saglasno odredbi člana 18. stav 1. ZR, nije mogao otkazati ugovor o radu jer se nalazila na bolovanju, a drugostepeni sud podržava takvu odluku temeljeći je na pogrešnom zaključku da se tužiteljica u trenutku otkazivanja ugovora o radu nalazila na "porodiljskom bolovanju" što, s obzirom na naprijed navedene činjenice, koje nisu ni sporne među parničnim strankama, nije tačno.

Odluke nižestepениh sudova u ovom dijelu nisu pravilne i zakonite.

Odredba člana 18. ZR, propisuje da se ugovor o radu ne prekida za vrijeme korišćenja godišnjeg odmora, privremene spriječenosti za rad zbog bolesti, porođajnog odsustva, udaljenja s posla, perioda između dva otkaza ugovora o radu i datuma vraćanja na posao po odluci suda ili drugog organa, kao i za vrijeme drugih opravdanih odsustvovanja s rada koje radnik koristi na osnovu zakona, kolektivnog ugovora i pravilnika o radu. Ova odredba, na koju se poziva tužiteljica i na kojoj je prvostepeni sud temeljio svoju odluku, ne reguliše pitanje otkaza ugovora o radu radniku od strane poslodavca, pa ona nije relevantna za rješenje ovog spora.

U trenutku donošenja rješenja o otkazu ugovora o radu (04.12.2014. godine), a pogotovo u vrijeme kada joj je, na osnovu tog rješenja, prestao radni odnos kod tuženog (30.4.2015. godine) tužiteljica nije koristila porodiljsko odsustvo, niti je bila na bolovanju uzrokovanom povredom na poslu ili oboljenjem od profesionalne bolesti, pa je od otkaza ugovora o radu nisu štatile ni odredbe člana 77. i člana 86. stav 1. ZR.

Odredbom člana 137. stav 1. ZR propisano je da poslodavac može otkazati ugovor o radu radniku uz istovremenu ponudu za zaključenje ugovora o radu pod izmijenjenim uslovima. Ovu odredbu treba shvatiti tako da poslodavac, u toku trajanja zaposlenja, može radniku otkazati postojeći ugovor o radu i ponuditi mu drugo radno mjesto (što podrazumijeva zaključenje novog ugovora o radu), ako radnik ne može uspješno izvršavati radne obaveze na dotadašnjem radnom mjestu, ako to zahtjeva proces rada, organizacione promjene u procesu rada, ekonomske teškoće, pomjeranje radnika zbog potrebe posla, napredovanje radnika u poslu, bolja iskorištenost proizvodnih, radnih i ljudskih kapaciteta kojima poslodavac raspolaže i slično.

Ako radnik prihvati ponudu poslodavca za zaključenje ugovora o radu pod izmjenjenim uslovima, zadržava pravo da kod nadležnog suda osporava dopuštenost takve izmjene (član 137. stav 3. ZR).

U konkretnom slučaju tužiteljica nije prihvatila zaključenje ugovora o radu pod izmjenjenim uslovima, niti je protiv rješenja (od 01.9.2014. godine) kojim joj je to ponuđeno i kojim je razrješana sa dotadašnje funkcije, izjavila bilo kakav pravni lijek. Ona je tek po dobijanju rješenja o otkazu ugovora o radu pokrenula ovaj spor tražeći poništenje samo tog rješenja. Zbog toga, kako

propisuje član 137. stav 2. ZR, valja ispitati zakonitost odluke o otkazu ugovora o radu primjenom odredbi ZR koje uređuju otkazivanje ugovora o radu od strane poslodavca (član 126. ZR).

Tužiteljica je, prema sadržaju rješenja od 01.9.2014. godine, razrješena ranije dužnosti i ponuđeno joj je zaključenje novog ugovora o radu pod izmjenjenim uslovima, temeljem odredbe člana 126. stav 1. tačka 2. u vezi sa članom 137. stav 1. ZR, iz razloga što je došlo do organizacionih i personalnih promjena kod tuženog (razrješen je dužnosti raniji direktor, inače suprug tužiteljice, pa se ukazala potreba izbora novih rukovodećih radnika od strane nove upravljačke strukture). Tim rješenjem je obavještena o pravnim posljedicama neprihvatanja zaključenja novog ugovora o radu.

Kada nije prihvatila tu ponudu aktivirano je dejstvo otkaza ugovora o radu, zbog čega je doneseno pobijano rješenje od 04.12.2014. godine (u čijem obrazloženju je i navedeno da je otkaz uslijedio nakon odbijanja ponude za zaključenje novog ugovora o radu pod izmjenjenim uslovima).

Iz izloženog slijedi da rješenje tuženog o otkazu ugovora o radu tužiteljici nije nezakonito, zbog čega se neosnovanim ukazuju i njeni zahtjevi za uspostavu radnopravnog statusa kod tuženog i zahtjev za isplatom naknade plate za označeni period, slijedom čega je, primjenom odredbe člana 250. stav 1. ZPP, reviziju u ovom dijelu valjalo uvažiti, preinačiti nižestepene presude i odbiti primarno postavljene zahtjeve tužiteljice.

Tužiteljica je pored naprijed izloženog zahtjeva (u slučaju da se on ne usvoji) stavila i eventualni zahtjev (o kojem govori odredba člana 55. stav 4. ZPP) – da se obaveže tuženi da joj, na ime razlike otpremnine i na ime razlike plate, za period od 11. mjeseca 2014. godine do maja mjeseca 2015. godine, isplati odgovarajuće novčane iznose sa pripadajućom zateznom kamatom. Kod takvog stanja stvari, kada je udovoljeno primarno postavljenom tužbenom zahtjevu, nije se trebalo ni moglo odlučivati o eventualno stavljenom zahtjevu i odbiti ga. Zbog toga je nižestepene presude valjalo preinačiti i u ovom dijelu, te udovoljiti eventualnom zahtjevu u cjelini, na temelju nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke (koji je izračunao razliku plate koju je tuženi trebao isplatiti tužiteljici za navedeni period i one koja joj je stvarno isplaćena, kao i razliku otpremnine) kojem stranke nisu prigovarale.

Nasuprot prednjem, revizija tuženog nije osnovana u dijelu kojim se osporava odluka o protivtužbenom zahtjevu. Tužitelj u reviziji ponavlja žalbene razloge i navode koje je već isticao u prvostepenom postupku, o čijoj neosnovanosti se izjasnio drugostepeni sud, uz jasno i argumentovano obrazloženje, koje u svemu prihvata i ovaj sud.

Naime, kod činjenice da je provedenim dokazima, prvenstveno nalazom i mišljenjem vještaka ekonomske struke, a onda i materijalnim dokazima i saslušanjem svjedoka, utvrđeno da je tužiteljica, kao ovlašteni radnik tuženog i za vrijeme porodiljskog odsustva podizala sa računa tuženog određene novčane iznose, ali da je ta sredstva polagala u blagajnu tuženog, te da su ista korištena za izmirenje materijalnih obaveza tuženog, po nalogu tadašnjeg direktora i da nema nikakvih manjkova blagajne, niti su po izvještajima, za 2013. i 2014. godinu, revizorske kuće "E." iz B., registrovani bilo kakvi manjkovi ili nepravilnosti u radu, kao ni u zapisnicima Poreske uprave Republike Srpske, Područni centar D., Odjeljenje kontrole, koja je izvršila sveobuhvatnu kontrolu dokumentacije tuženog iz 2013. i 2014. godine – tuženi nije dokazao da je uopšte došlo do umanjenja njegove imovine i istovremenog uvećanja imovine tužiteljice, pa nisu bili ispunjeni uslovi da se udovolji protivtužbenom zahtjevu temeljenom na pravilima sticanja bez osnova, o kojim govori odredba člana 210. Zakona o obligacionim

odnosima („Službeni list SFRJ“ broj: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i „Službeni glasnik RS“ broj:17/93, 3/96, 39/03, 74/04).

Iz naprijed navedenih razloga valjalo je, na osnovu odredbe člana 248. ZPP, odbiti reviziju u dijelu kojim se pobija odluka o protivtužbenom zahtjevu.

Uspjeh stranaka u ovoj parnici je djelimičan i po ocjeni ovoga suda podjednak, imajući u vidu stavljene zahtjeve i činjenicu da je odbijen primarni tužbeni zahtjev, a usvojen eventualni koji predstavlja neznatan dio u poređenju sa svim postavljenim tužbenim zahtjevima u njihovom kvalitativnom i kvantitativnom smislu, te da je odbijen i protivtužbeni zahtjev. Zato je, na osnovu odredbe člana 397. stav 2. ZPP, u skladu sa odredbom člana 386. stav 2. istog Zakona, odlučeno da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Za tačnost opravka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić